

4

การพัฒนาชนบท ของประเทศ เกาหลีใต้

หากจะกล่าวถึงความสำเร็จในการพัฒนาชนบทที่ทั่วโลกยอมรับกันแล้ว ก็คงจะต้องอ้างถึงขบวนการอูจามาอา (Ujamaa) ของประเทศแทนซาเนีย และขบวนการแซมบาอิล อุดงของประเทศเกาหลีใต้เป็นแน่แท้ ในกรณีของประเทศแทนซาเนียนั้น ได้มีการดำเนินงานการพัฒนาตามแนวทางสังคมนิยม นั่นคือ เน้นให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจให้ควบคู่ไปกับความเท่าเทียมกันทางสังคม พรรคการเมืองที่มีเพียงพรรคเดียวคือพรรค Tanganyikan African National Union ซึ่งอยู่ภายใต้การนำของประธานาธิบดีจูเลียส ไนเรเร่ (Julius S. Nyerere) ได้ครองอำนาจและทำการพัฒนาประเทศภายหลังการประกาศอิสรภาพตั้งแต่ปี ค.ศ. 1961 เป็นต้นมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยพยายามให้ประเทศสามารถยืนอยู่บนขาของตัวเองได้ รัฐบาลได้ก่อตั้งขบวนการการพัฒนาขึ้นภายใต้คำขวัญที่ว่า “อูจามาอา” ซึ่งหมายถึง “สังคมของเราคือ ครอบครัวขยายอันหนึ่งอันเดียวกัน” คำขวัญนี้ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมดั้งเดิมของสังคมแทนซาเนีย และได้กลายมาเป็นชื่อของขบวนการพัฒนาชนบทของประเทศนั้น

ความพยายามและความตั้งใจจริงของประธานาธิบดีจูเลียส ไนเรเร่ที่จะเห็นประเทศของตนรวมกันเป็นปึกแผ่น แทนที่จะแยกกันออกเป็นเผ่า ๆ เขาจึงตั้งโครงการสร้างหมู่บ้านใหม่เพื่อให้คนต่างเผ่ามาอยู่ร่วมกัน โครงการนี้ได้กระทำไปพร้อม ๆ กับการเร่งรัดพัฒนาทางการเกษตร ซึ่งโครงการนี้เป็นงานหลักของการพัฒนาชนบทของแทนซาเนียมาตั้งแต่ช่วงเวลาเริ่มต้นจากบัดนั้นมาจนถึงบัดนี้ผู้คนต่างกล่าวขวัญถึงความสำเร็จของการพัฒนาของรัฐสังคมนิยมนี้ จนมีผู้เสนอแนะว่าน่าจะนำเอาแม่แบบการพัฒนาของแทนซาเนียไปปรับใช้กับสังคมต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในทวีปอาฟริกา เพราะ

เป็นแม่แบบที่เหมาะสมกับสภาพสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของกาฬ-
ทวีปนี้¹

ส่วนทวีปเอเชีย ความสำเร็จของการรณรงค์เพื่อการพัฒนาชนบทของ
ประธานาธิบดีปัก จุง ฮี ในการเสริมสร้างความมั่งคั่งโดยเน้นการเพิ่มผลผลิต
และการช่วยเหลือตัวเองด้วยขบวนการสร้างชุมชนใหม่แซมมาอิล อุนดง
นั้น ก็เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าเป็นขบวนการที่ได้รับความสำเร็จอย่างสูงและกลายเป็น
เป็นแม่แบบของการพัฒนาในสังคมระบบทุนนิยมประชาธิปไตยที่กำลังพัฒนา
(developing capitalist state) จนมีคนจากทั่วโลกที่เป็นนักพัฒนา
นักวิชาการ และผู้สนใจการพัฒนาตลอดจนผู้นำของประเทศ (รวมทั้ง
อดีตนายกรัฐมนตรีของไทย-นายธานินทร์ กรัยวิเชียร) ไปศึกษาดูงานการพัฒนา
ชนบทของเกาหลีได้อย่างไม่ขาดสาย

ในที่นี้จะศึกษาถึงลักษณะโครงสร้างและปัจจัยที่เกื้อหนุนให้ขบวน
การแซมมาอิล อุนดง สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การวิเคราะห์เรื่องนี้จะทำ
ให้เราล่วงรู้ถึงการสร้างความเป็นเอก (hegemonic project) ในการพัฒนา
ประเทศของเกาหลีได้เป็นส่วนรวม

ทฤษฎีการพัฒนา

เราคงไม่ปฏิเสธว่า แนวการพัฒนาประเทศนั้นมักมีพื้นฐานมาจาก
แนวความคิดหรือทฤษฎีที่สังคมในอดีตได้เคยทดลองและได้ผลมาแล้ว
หรือเป็นสมมติฐานที่นักวิชาการได้สร้างขึ้นอย่างมีระบบ ทฤษฎีการพัฒนา
เหล่านี้จะได้รับการปรุงแต่งให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นแม่แบบการพัฒนา
(paradigm of development) ขึ้น² จากนั้น คนในชาติต่าง ๆ ก็จะพยายาม

เรียนรู้และมีการนำเอาแม่แบบดังกล่าวไปปรับใช้ในการพัฒนาในประเทศ
ของตน

สำหรับขบวนการสร้างชุมชนใหม่นั้น นักวิชาการของเกาหลีใต้หลาย
ท่านกล่าวว่า แซมาอิล อุนดง เป็นขบวนการพัฒนาชนบทตามแบบฉบับของ
เกาหลีใต้เอง หากได้ตั้งต้นมาจากทฤษฎีที่เคยใช้ได้ผลมาแล้วจากสังคม
อื่น ทั้งนี้ เป็นการพัฒนาที่อาศัย “การเรียนรู้ด้วยการกระทำ” และ “การลอง
ผิดลองถูก” ภายใต้สภาพทางสังคมวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมหรือบริบท
(context) ของเกาหลีเอง³ หากคำกล่าวอ้างนี้เป็นจริง ขบวนการพัฒนา
ชนบทของประเทศโลมขาวจึงเป็นหัวข้อที่ควรศึกษาอย่างยิ่ง

ประวัติการพัฒนาชนบทของเกาหลีใต้

ประเทศเกาหลีใต้ก็เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ที่ได้ให้ความสนใจใน
การพัฒนาชนบทมาเป็นเวลาช้านานแล้ว จากประวัติศาสตร์อันยาวนาน
ที่คนส่วนใหญ่เป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 90 ของพลเมืองทั้งประเทศอาศัย
อยู่ในชนบทและประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม แต่โครงการพัฒนาที่ได้จัด
ทำขึ้นในอดีตนั้นมักมีลักษณะเด่นคือ ผู้ปกครองสร้างโครงการพัฒนาชนบท
ขึ้นเพียงตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองเอง ดังตัวอย่างเช่น ใน
ปี 1932 ผู้ปกครองชาวญี่ปุ่นได้รณรงค์ในขบวนการชื่อ “ขบวนการช่วยเหลือ
ตัวเองเพื่อฟื้นฟูการเกษตร” (Self-help Movement for the Revival of
Agriculture) ขบวนการนี้อาจถือได้ว่าเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเป็นร่าง
หรือเป็นทางการขึ้นเป็นครั้งแรก มีการใช้คำสอนทางศาสนาและชี้แนวทาง
เพื่อชีวิตใหม่แก่ชาวชนบท และเร่งรัดการพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการ

เกษตรและการประมง อย่างไรก็ตาม โครงการนี้ก็ไม่มีบรรลุผลตามเป้าหมายของจักรวรรดินิยมญี่ปุ่นมากนักแม้ว่าผู้ปกครองจะใช้อำนาจและกลยุทธ์การพัฒนาด้วยกำลังทหารบีบบังคับให้ชาวเกาหลีประพฤติปฏิบัติตาม เพราะคนเกาหลีเชื่อว่า หากทำการผลิตให้ได้รับผลผลิตจำนวนมากขึ้นแล้ว ผู้ปกครองก็จะเบียดเบียนผลประโยชน์ของการพัฒนาไปจากตนมากยิ่งขึ้น⁴

จุดเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง ได้แก่ การปฏิรูปที่ดิน งานการปฏิรูปที่ดินเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะปรับฐานอำนาจในชนบทให้มีความเท่าเทียมกันก่อนที่จะทำการพัฒนาในส่วนอื่น ๆ⁵ ในกรณีของเกาหลีใต้นี้ เมื่อรัฐบาลประกาศใช้กฎหมายปฏิรูปที่ดินในปี 1950 รัฐได้ใช้อำนาจตามกฎหมายซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินขนาดใหญ่ (หรือมากกว่า 3 เฮกเตอร์ขึ้นไป) แล้วนำออกแจกจ่ายให้ชาวนาผู้ยากไร้ทำการเพาะปลูก

จากการสำรวจที่ดินเพื่อการปฏิรูปในปี 1949 มีที่ดินจำนวน 601,000 เฮกเตอร์ หรือ 29 เปอร์เซ็นต์ของที่ดินเพาะปลูกทั้งหมดที่จะต้องทำการปฏิรูป อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 79 ของที่ดินจำนวนนี้สามารถทำการปฏิรูปจนเสร็จสิ้นในระหว่างปี 1949-1952 และมีครัวเรือนถึง 953,000 ครัวเรือน หรือร้อยละ 95 ของครัวเรือนเกษตรทั้งหมด (ซึ่งมีราว 1,022,000 ครัวเรือน) ได้รับส่วนแบ่งที่ดินเพื่อทำกิน รัฐบาลคาดว่าจะทำโครงการนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปี 1954 แต่ไม่สามารถกระทำได้เพราะปัญหาวิกฤตทางการเงิน โดยเฉพาะในช่วงหลังสงครามกลางเมืองระหว่างเกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้ ซึ่งรัฐบาลจำต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากเพื่อบูรณะและฟื้นฟูประเทศ จนกระทั่งปี 1964 โครงการนี้จึงเสร็จสิ้นตามเป้าหมาย

ปัจจุบัน คริวเรือนเกษตรของเกาหลีใต้จะมีที่ดินระหว่าง 0.5-1.5 เฮกเตอร์ โดยกฎหมายได้บังคับไว้ว่า การถือครองที่ดินจะต้องไม่เกินคริวเรือนละ 3.0 เฮกเตอร์⁶ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 เปอร์เซ็นต์ของการถือครองที่ดินต่อคริวเรือน ในระหว่างปี 1965-1982

(หน่วย: เฮกเตอร์)

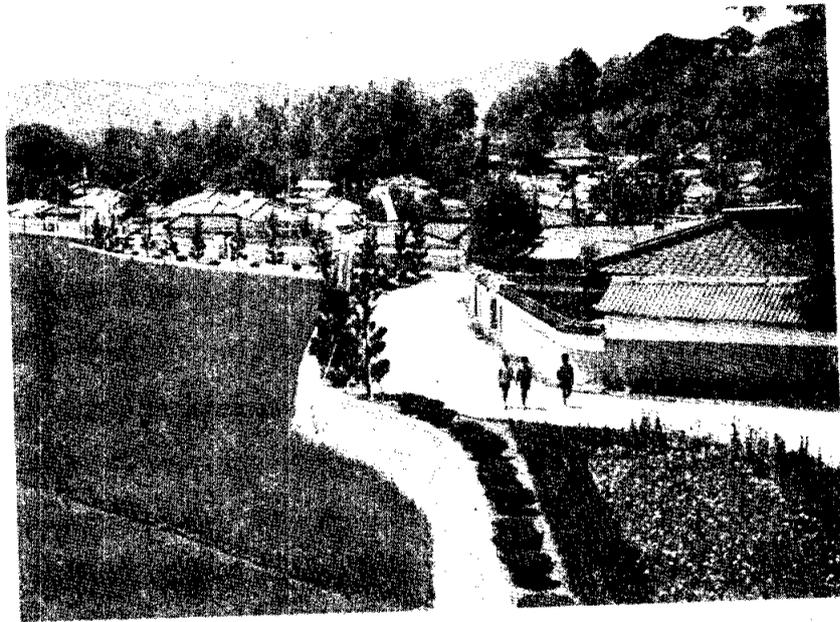
ปี	ทั้งหมด	น้อยกว่า 0.5	0.5-1.0	1.0-1.5	1.5-2.0	2.0-3.0	มากกว่า 3.0
1965	100.0	35.8	31.6	16.5	9.3	5.6	1.2
1970	100.0	31.6	34.3	18.5	8.0	5.1	1.5
1975	100.0	30.3	36.2	18.9	8.2	4.8	1.6
1980	100.0	28.8	35.0	20.6	9.0	5.1	1.5
1982	100.0	29.6	37.0	19.9	8.1	4.2	1.2

Source : Ministry of Agriculture and Fisheries.

จุดเปลี่ยนผ่านที่สอง ได้แก่การที่รัฐบาลได้ก่อตั้งโครงการพัฒนาชนบท 2 โครงการในระหว่างทศวรรษที่ 40-50 โครงการแรกคือการจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมการบริการความช่วยเหลือไปยังชนบท (rural extension services) ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลทหารรักษาการของสหรัฐฯ (ค.ศ. 1945-1948) ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อแจกจ่ายอาหารและสิ่งของให้แก่ชาวชนบท ส่วนอีกโครงการหนึ่งคือโครงการพัฒนาชุมชน ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลทหารอเมริกันเช่นเดียวกัน⁷ โครงการทั้งสองนี้เน้นการ

ให้ความช่วยเหลือแก่คนชนบทเพื่อให้มีกินมีใช้ อันเป็นการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่คนเกาหลีใต้ที่ตกอยู่ในภาวะแร้นแค้นภายหลังการได้รับเอกราชจากญี่ปุ่น

จุดเปลี่ยนผ่านครั้งสุดท้าย ได้แก่การก่อตั้งขบวนการแซมมาอิล อุนดงขึ้นในตอนต้นของทศวรรษที่ 70 คำว่า แซมมาอิล อุนดงหมายถึงการรณรงค์หรือต่อสู้เพื่อชีวิตใหม่ที่ดีกว่า คำนี้อาจแยกศัพท์ในภาษาเกาหลีว่า แซ หมายถึงใหม่ มาอิล หมายถึงหมู่บ้าน และอุนดง หมายถึงแนวทาง เมื่อนำเอาศัพท์เหล่านี้มาผสมกันเข้าแล้ว ก็จะหมายถึงแนวทางการสร้างหมู่บ้านใหม่เพื่อชีวิตคนในชนบทดีขึ้นและหมู่บ้านทันสมัยขึ้น ขบวนการแซมมาอิล อุนดงจึงเป็นยุทธวิธีการพัฒนาของชาติเพื่อปลูกฝังวิญญาณของการพัฒนาเพื่อชีวิตใหม่และเร่งรัดการพัฒนาชนบท

ขบวนการแฮมฮาล์ อุนดง : ภูมิหลัง

นักวิชาการเกาหลีใต้ได้กล่าวถึงมูลเหตุของการก่อตั้งขบวนการแฮมฮาล์ อุนดงเพื่องานการพัฒนาชนบทไว้ดังต่อไปนี้

(1) ผลจากการเน้นพัฒนาให้ประเทศกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 และ 2 (ระหว่างปี ค.ศ. 1962-1971) นั้นก่อให้เกิดช่องว่างของรายได้ระหว่างชาวเมืองกับชาวชนบทมากขึ้น ทำให้ประชากรที่อาศัยอยู่ในชนบทไม่พอใจและจะไม่สนับสนุนให้ประธานาธิบดีปัก จุง ฮี เป็นประธานาธิบดีในสมัยต่อไป

ตั้งแต่อดีต ประธานสนับสนุนทางการเมืองของประธานาธิบดีผู้นี้อยู่ในชนบท ด้วยเหตุนี้ผู้นำประเทศจึงริเริ่มก่อตั้งขบวนการแฮมฮาล์ อุนดงนี้ขึ้นเพื่อมุ่งพัฒนาชนบทเพื่อดึงเสียงทางการเมืองให้กลับคืนมา โดยเขาได้ตั้งเป้าหมายหลักไว้ว่า จักยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงเท่าเทียมกับคนที่อาศัยอยู่ในเมือง⁸

(2) ความยากจนข้นแค้นและการชะงักงัน (stagnation) ภาคเศรษฐกิจการเกษตร

ความยากจนของชาวเกาหลีเป็นผลมาจากนโยบายกตราคาข้าวของรัฐบาลในช่วงปี ค.ศ. 1952-1960 จากนโยบายดังกล่าว ทำให้เกษตรกรหมดกำลังใจในการเพิ่มผลผลิต เพราะในขณะที่ต้นทุนสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ราคาผลผลิตกลับถูกลงกดให้อยู่ในระดับต่ำ ดังที่แสดงในตารางที่ 2 ข้างล่างนี้ จะเห็นได้ว่า ชาวนาต้องประสบกับภาวะขาดทุน นอกจากนี้ ตลอดช่วงทศวรรษที่ 60 นโยบายการกตราคาข้าวยังมีผลต่อชาวนาต่อไปอีกทั้ง ๆ ที่รัฐบาล

ได้สั่งยกเลิกไปแล้ว ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนในชนบททรุดต่ำลงเรื่อย ๆ และก่อให้เกิดการอพยพเข้าไปทำงานในเมืองในอัตราที่สูงยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ

ตารางที่ 2 ต้นทุนการผลิตข้าวและราคาที่รัฐบาลกำหนดในระหว่างปี 1952-1960

ปีการเพาะปลูก	จำนวนข้าวที่ขาย (100 เมตริกตัน)	ราคาที่รัฐบาลกำหนด (วอนต่อ 80 กก.)	ต้นทุนการผลิต (วอนต่อ 80 กก.)	ขาดทุน (วอนต่อ 80 กก.)	จำนวนขาดทุนทั้งหมด (ล้านบาท)
1952	268	200.62	329.09	128.47	430
1953	517	200.62	330.94	130.32	842
1954	347	308.33	330.94	22.61	98
1955	389	390.56	838.14	447.58	2,176
1956	286	1,059.00	1,134.00	75.00	268
1957	175	1,059.00	1,394.00	335.00	733
1958	168	1,059.00	1,297.00	238.00	500
1959	198	1,059.00	1,300.00	241.00	594
1960	141	1,059.00	1,313.00	254.00	448

Sources: Ministry of Agriculture and Fisheries, *Agricultural Statistics Yearbook* (1955-60) and *Cost of Production Survey* (1955-60).

ต้นเหตุที่ทำให้รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายกตรราคาข้าวและผลผลิตทางการเกษตรก็เนื่องจากสงครามกลางเมืองระหว่างเกาหลีเหนือและใต้

ในตอนต้นทศวรรษที่ 50 สงครามนี้ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศอย่างมหันต์ ดังนั้น เมื่อเสร็จสิ้นสงครามแล้ว รัฐบาลจึงจำเป็นต้องประกาศนโยบายรักษาราคาข้าวให้คงที่เพื่อช่วยให้คนยากไร้สามารถซื้อหาอาหารเพื่อบริโภคได้ รวมทั้งเพื่อช่วยให้เกิดการฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจและลดอัตราเงินเฟ้อมิให้พุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว อนึ่ง รัฐบาลในช่วงเวลานั้นก็มีความอ่อนไหวทางการเมืองต่อกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในเมืองมาก โดยเกรงว่าหากราคาอาหารสูงขึ้นก็จะเป็นการเพิ่มภาระและเพิ่มปัญหาค่าครองชีพต่อกรรมกรและคนทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและภาวะเงินเฟ้อก็จะสูงขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองจากคนที่อาศัยอยู่ในเขตมหานครต่างๆ ในทางตรงกันข้าม การลงทุนของรัฐและการให้เงินกู้ยืมแก่ภาคเกษตรกรรมกลับมีเพียงจำนวนเล็กน้อย เพราะรัฐบาลจำเป็นต้องใช้งบประมาณเพื่อการบูรณประเทศและการป้องกันทางทหาร

นโยบายกตราคาข้าวยังเป็นผลสืบเนื่องมาจากโครงการช่วยเหลือด้านอาหารจากสหรัฐฯ (Public Law 480) ให้แก่เกาหลีใต้ โดยสหรัฐฯ ส่งข้าวไปช่วยเหลือเป็นจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนทั้งประเทศจนถึงปี 1955 จากนั้น รัฐบาลเกาหลีก็ยังสามารถซื้อข้าวราคาถูก (ราคาต่ำกว่าต้นทุนการผลิต) ตามโครงการช่วยเหลือนี้อยู่ต่อไปจนกระทั่งถึงทศวรรษที่ 60 ความช่วยเหลือนี้ทำให้ประเทศมีอาหารหลักอยู่อย่างเพียงพอและเป็นผลให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศสามารถทรงตัวอยู่ได้โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มผลผลิตจากภายในประเทศ

เมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศเริ่มกระเตื้องขึ้นในช่วงตอนต้นของทศวรรษที่ 60 นโยบายที่มุ่งฟื้นฟูสภาพหลังสงครามก็เปลี่ยนมาเป็นเพื่อ

มุ่งการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เป้าหมายพื้นฐานของนโยบายที่ได้ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาฉบับที่ 1 และ 2 คือ การลงทุนปัจจัยพื้นฐานเพื่อกระตุ้นให้ภาคเอกชนพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่พึ่งตัวเอง แม้ว่าในแผนพัฒนาจะบ่งชี้ว่า “การพัฒนาจะเน้นถึงการกระจายรายได้ให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างคนในชนบทและในเมือง” และ “เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร” ก็ตาม แต่ความเป็นจริงแล้ว ถ้อยคำดังกล่าวเป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอย ทั้งนี้เนื่องมาจากรัฐบาลเน้นการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมตามทฤษฎีความทันสมัย (Modernization Theory) มากกว่า ดังจะเห็นได้ชัดจากการจัดสรรงบประมาณที่มุ่งส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมในอัตราส่วนที่สูงสุด ในขณะที่เดียวกันก็พยายามทุกวิถีทางที่จะกดราคาอาหารให้อยู่ในระดับต่ำสุดเพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมได้รับกำไรและนำเอาผลกำไรไปลงทุนต่อไปอีก

ขอกล่าวอีกครั้งหนึ่งว่า นโยบายกวดราคาอาหารได้กลายเป็นเครื่องกีดกันมิให้ชาวนาพยายามเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น ทำให้ผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะอาหารที่ผลิตขึ้นภายในประเทศมีปริมาณน้อยกว่าความต้องการของประชากร ต่อมา เมื่อสหรัฐอเมริกาขุดิการช่วยเหลือในการขายข้าวราคาถูกไปให้ รัฐบาลจึงจำต้องสั่งอาหารจากต่างประเทศตามราคาท้องตลาด ทำให้ราคาอาหารภายในประเทศมีราคาสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและก่อให้เกิดความเดือดร้อนไปทั่ว อนึ่ง ประเทศต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากเพื่อซื้อสินค้าทางการเกษตร ด้วยเหตุนี้ เงินทุนสำรองต่างประเทศจึงลดลงเป็นอันมาก และเกิดความปั่นป่วนทางด้านกรคลังของประเทศ¹⁰

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลจึงเริ่มให้ความสนใจในการพัฒนาชนบทและภาคเกษตรกรรมอย่างจริงจังในปีการเพาะปลูก 1969 โดยรัฐบาลเริ่มต้นด้วยการซื้อข้าวและข้าวบาร์เลย์ในราคาสูง การซื้อพืชหลักในราคานี้เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในนโยบายประกันราคาพืชผลทางการเกษตร รวมทั้งได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของรัฐที่จะกระตุ้นให้เกษตรกรทำการเพิ่มผลผลิตทางด้านอาหารให้เต็มความสามารถและเป็นการยกระดับรายได้ของชาวนาให้สูงขึ้นอีกด้วย

ต่อมาในตอนต้นทศวรรษที่ 70 ได้มีการจัดตั้งขบวนการแชมมาอิล อุนตง ซึ่งเน้นการพัฒนาแบบผสมผสาน (integrated rural development) แทนที่จะมุ่งให้บรรลุเป้าหมายเพียงเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรแต่เพียงอย่างเดียว

ปัจจัยพื้นฐานของขบวนการแชมมาอิล อุนตง

จากภูมิหลังของการกำเนิดขบวนการสร้างชุมชนใหม่ดังที่ได้กล่าวแล้วในหัวข้อข้างต้น ขบวนการแชมมาอิล อุนตงจึงกลายเป็นโครงการสำคัญที่รัฐบาลเกาหลีได้มุ่งมั่นที่จะใช้ขบวนการนี้เพื่อประโยชน์ต่อชาติ แต่การศึกษาเฉพาะภูมิหลังเท่านั้น ไม่อาจทำให้เราเข้าใจถึงกระบวนการเกิดขึ้นของขบวนการดังกล่าว และไม่เข้าใจถึงเหตุผลถึงการกลายเป็นยุทธวิธีการพัฒนาของชาติ ในหัวข้อนี้จะได้ศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ขบวนการนี้กลายเป็นโครงการชั้นนำของประเทศไสมขาว และกลายเป็นขบวนการพัฒนาที่ได้รับการยอมรับจากคนทั่วโลกในแง่ของความสำเร็จ ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ (1) เจตนารมณ์ทางการเมือง (2) การสืบเสาะหาตัวอย่างความสำเร็จในการพัฒนาและมาปรับใช้ภายใต้บริบทของเกาหลีได้ และ (3) การลองผิดลองถูก

1. เจตนารมณ์ทางการเมือง

โดยทั่วไปแล้ว เจตนารมณ์ทางการเมืองอาจพิจารณาได้เป็น 2 ประเด็น ประเด็นแรกหมายถึง แนวความคิดร่วมของคนในชาติหรือของคนส่วนใหญ่ที่จะกระทำหรือไม่กระทำการใดสิ่งหนึ่ง การตัดสินใจในความคิดร่วมนี้จะก่อให้เกิดผลต่อสังคมเป็นส่วนรวม ส่วนประเด็นที่สองหมายถึง เจตนารมณ์ของผู้นำหรือกลุ่มผู้นำทางการเมืองที่ประสงค์จะให้เกิดนโยบายหรือโครงการที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่หรือทั้งสังคม ในประเด็นหลังนี้ เจตนารมณ์ทางการเมืองมักเกิดกับประเทศกำลังพัฒนา ที่ผู้นำทางการเมืองต้องการให้สังคมของตนเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางที่เขาประสงค์ ประเด็นนี้จึงเป็นหัวข้อที่มีการศึกษาอย่างจริงจังจากนักวิชาการที่สนใจศึกษาเรื่องการพัฒนาในโลกที่สาม¹¹

ในกรณีของเกาหลีใต้ในัน ประธานาธิบดีปัก จุง ฮี มีเจตนารมณ์อันแน่วแน่ที่จะเห็นการพัฒนาชนบทบรรลุเป้าหมาย นั่นคือ เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างความเจริญก้าวหน้าของภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม (balanced development) ดังนั้น ผู้นำประเทศจึงพยายามทุกวิถีทางที่จะผลักดันให้ขบวนการแซมฮอิล อุนดงให้ประสบความสำเร็จ เช่น ประธานาธิบดีได้ใช้อำนาจทางการเมืองบริหารจัดการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการลงทุนในชนบทให้มีอัตราส่วนที่สูงขึ้น ใ้ระดมนักวิชาการข้าราชการ (technocrats) ทุกสาขามาร่วมวางแผนและดำเนินการในโครงการ ส่งปรับปรุงระบบราชการให้เหมาะสมกับการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ตลอดจนให้ความสนใจในกิจกรรมการพัฒนาชนบททุกโครงการ อาทิเช่น เป็นผู้มอบรางวัลดีเด่นแก่ผู้นำชุมชน และเป็นผู้กล่าวสุนทรพจน์ซึ่งจะพาดพิงถึงงานการพัฒนาชนบทอยู่เสมอ

เจตนารมณ์ของผู้นำประเทศปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ดังจะเห็นได้จากการเสนอแนวทางการพัฒนาชนบทในที่ประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศเมื่อวันที่ 22 เมษายน 1970 ซึ่งมีใจความว่า

การต่อสู้เอาชนะความยากไร้ของพลเมืองให้สำเร็จนั้น การช่วยเหลือตนเองย่อมเป็นสิ่งสำคัญ หากประชาชนคิดแต่จะพึ่งพาผู้อื่นหรือพึ่งพารัฐบาลแต่ฝ่ายเดียว ย่อมไม่สามารถขจัดความยากจนได้...ถ้าเราสามารถสร้างคนเกาหลีได้ให้มีชีวิตของการช่วยเหลือตนเอง การรักอิสระเสรีและให้รักการทำงานหนักได้ เราเชื่อว่า หมู่บ้านในชนบททั้งหลายจะต้องเปลี่ยนสภาพมาเป็นหมู่บ้านที่สวยงาม มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง เหมาะสมแก่การเข้าไปอยู่อาศัยตลอดไป...และจะขอเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า แซมาอิล อุนดง¹²

อาจถือได้ว่า เจตนารมณ์ของผู้นำประเทศดังกล่าวข้างต้นเป็นกุญแจดอกสำคัญที่ทำให้คนในชาติหันหน้ามาร่วมกันใช้ขบวนการแซมมาอิล อุนดงเป็นยุทธวิธีที่ทำให้การพัฒนาชนบทของประเทศมีประสิทธิภาพสูงสุด อนึ่ง เจตนารมณ์นี้ได้มีอยู่อย่างต่อเนื่องจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตประธานาธิบดีกระดุกเหล็กแห่งเอเชีย ซึ่งถูกสังหารในปี 1979

ในปัจจุบัน สปีริตของขบวนการนี้ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป

2. การปรับแต่งประสบการณ์การพัฒนา

การพัฒนาของประเทศนี้มิใช่เป็นงานที่เพิ่งเริ่มคิดทำกันขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยประธานาธิบดี ปัก จุง ฮี แต่หากเป็นงานที่ทำกันมานาน

แล้ว ดังที่ได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า อดีตอันยาวนานของเกาหลีได้นั้น ได้มีโครงการการพัฒนาชนบทในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ทั้งที่เป็นโครงการที่คิดกันขึ้นมาเองโดยผู้นำพื้นเมืองเอง และเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นโดยผู้ปกครองคนต่างชาติ นอกจากนี้ ยังมีโครงการของผู้นำศาสนาและโครงการฟื้นฟูประเทศอีกมากมาย รวมทั้งโครงการของรัฐบาลนายพลปัก จุง ฮี คือ National Reconstruction Movement ในปี 1961 เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาชนบท เป็นต้น

หลังจากที่ประธานาธิบดีปัก จุง ฮี ได้ยึดอำนาจเข้าบริหารประเทศแล้ว เขาได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปศึกษาดูงานการพัฒนาในประเทศต่าง ๆ แล้วนำแนวคิดและวิธีการมาประมวลกันเข้าและศึกษาบทเรียนที่ได้รับจากประสบการณ์การพัฒนาจากโครงการภายในประเทศเพื่อปรับแต่งให้เป็นโครงการที่เหมาะสมกับสภาวะการเมือง สังคมและวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของเกาหลี

ตัวอย่างของความล้มเหลวของการพัฒนาที่ผ่านมา ได้แก่ รัฐเข้าแทรกแซงในกระบวนการพัฒนาน้อยเกินไปดังเช่นประสบการณ์ของประเทศทั้งหลายในเอเชีย และผู้นำการพัฒนาเป็นบุคคลที่มาจากชุมชนภายนอกสังคมชนบท เป็นต้น ในกรณีของผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มาจากภายนอกนั้น มักเป็นข้าราชการทั้งฝ่ายพลเรือนและทหาร ครูอาจารย์จากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ตลอดจนนักพัฒนาขององค์การเอกชนต่าง ๆ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีพื้นเพมาจากชุมชนเมือง จึงขาดความรู้ในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบทอย่างแท้จริง รวมทั้งไม่เข้าใจถึงภาวะเศรษฐกิจและการเมืองระดับท้อง

ถิ่น เมื่อพวกเราทำงานในด้านนี้จึงมักใช้วิจารณ์ญาติซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐาน
ของวัฒนธรรมเมืองเป็นเกณฑ์ตัดสินใจและมักหวังผลในระยะสั้น ดังนั้นวิธี
การใช้จึงเป็นแบบหยิบยื่นสิ่งของที่พวกเขาคิดว่าจำเป็นให้แก่ชาว
ชนบท เป็นต้น¹³

สำหรับตัวอย่างที่ได้รับความสนใจจากผู้บริหารประเทศเกาหลี
ในขณะนั้น ก็คือ การจัดหมู่บ้านตัวอย่างดاناอันฟาร์มของหลวงพ่อกิม
คิม (Dr. Young Ki Kim) บาดหลวงคิมเริ่มงานด้านการฝึกอบรมจิตใจให้แก่
ชาวบ้านก่อนที่จะพัฒนาด้านอื่นๆ ท่านได้สร้างโรงเรียนเกษตรกรรมดانا
อันฟาร์มและฝึกอบรมด้านจิตใจโดยเน้นให้คนมีความขยันขันแข็ง ช่วยเหลือ
ตัวเอง และร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ตลอดจนเลือกผู้นำการพัฒนามา
จากชุมชนนั่นเอง ท่านถือว่าผู้นำเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จ
เพราะเป็นบุคคลที่ชาวบ้านในหมู่บ้านยอมรับ รวมทั้งยินดีรับฟังและเต็ม
ใจปฏิบัติตามคำขอร้องของผู้นำหมู่บ้านซึ่งพวกเขาเลือกขึ้นมา หลังจากที่
เน้นการพัฒนาคนแล้ว ท่านจึงได้รณรงค์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม
ในโครงการต่าง ๆ¹⁴

การเลือกสรรวิธีการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาชนบทโดยศึกษาประ
สภการณ์ที่ได้รับนั้น รัฐบาลของนายพลปัก จุง ฮี ได้เลือกวิธีการที่รัฐเข้าไป
แทรกแซงการพัฒนาอย่างเต็มที่ และเน้นรูปแบบตามอย่างหลวงพ่อกิม
ดังนั้น อาจถือได้ว่าเป็นก้าวสำคัญที่ทำให้การพัฒนาชนบทของเกาหลีมีราก
ฐานที่มั่นคงเพราะเหมาะสมกับสภาพหรือบริบทของประเทศนี้ในยุค
นั้น

3. การลองผิดลองถูก

แม้ว่าจะมีการวางแผนเพื่อให้โครงการพัฒนาชนบทอย่างเป็นระบบแล้วก็ตาม ขบวนการแชมอาอีล อุנדงก็ยังคงดำเนินงานแบบลองผิดลองถูกต่อไป และมีการปรับแต่งขบวนการให้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาวอยู่ตลอดเวลา ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้รับมอบหมายให้เป็นองค์การนำการพัฒนาของขบวนการแชมอาอีล อุנדงแล้ว ทางกระทรวงก็เริ่มจัดทำเอกสารแนะนำวิธีการพัฒนาชนบทตามแนวทางของการพัฒนาเพื่อสร้างชุมชนใหม่ออกเผยแพร่แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำชุมชนในระดับจังหวัดและอำเภอทั่วประเทศตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 1970

ต่อมาในปี 1971 รัฐบาลเริ่มต้นด้วยการทดลองแจกจ่ายปูนซีเมนต์ซึ่งผลิตได้มากเกินความต้องการของภาคอุตสาหกรรมไปให้หมู่บ้านละ 335 ถุง เพื่อให้ทุกหมู่บ้านใช้ปรับปรุงสภาพหมู่บ้านของตน เช่น สร้างถนน ทางระบายน้ำ บ่อน้ำ และสะพาน จากการประเมินผลจากการทดลองครั้งนี้พบว่า ในจำนวนหมู่บ้าน 35,000 หมู่บ้านที่ได้รับปูนซีเมนต์ไปนั้น มีจำนวน 16,900 หมู่บ้านที่สามารถพัฒนาปรับปรุงหมู่บ้านของตนจนได้รับความสำเร็จอย่างสูง นั่นคือ ชาวบ้านให้ความร่วมมือในการรักษาหรือระหว่างกันตั้งแต่ขั้นวางแผน การตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติงานตามโครงการที่ได้รับคัดเลือกไว้แล้วจนบรรลุเป้าหมายเป็นอย่างดี การประเมินผลในครั้งนั้นยังพบต่อไปอีกว่า หมู่บ้านที่ได้รับความสำเร็จนั้นเป็นผลมาจากการมีผู้นำที่เข้มแข็ง และเสียสละ ชาวบ้านจึงให้ความร่วมมือและช่วยกันออกทุนและวัสดุสทบในโครงการพัฒนาต่าง ๆ อีกด้วย

ดังนั้น ในปีถัดมา รัฐบาลจึงมอบรางวัลให้แก่หมู่บ้านทั้ง 16,900 หมู่บ้าน รางวัลนั้นได้แก่ ปูนซีเมนต์อีกจำนวน 500 ถุง และเหล็กเส้น 1 ตันต่อหนึ่งหมู่บ้าน เพื่อสนับสนุนให้มีการเร่งรัดพัฒนาชนบทต่อไปอีก ในคราวนี้ ขบวนการแซมมาอิล อุנדงได้วางขอบเขตไว้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น คือ (1) เป็นขบวนการเพื่อสนับสนุนการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของ ชาวชนบท (2) เป็นการยกระดับจิตใจและปูพื้นฐานประชาธิปไตย และ (3) เป็นการเพิ่มรายได้แก่ประชาชน

จากความสำเร็จในขั้นเริ่มต้นและข่าวการช่วยเหลือสนับสนุนของรัฐบาลต่อหมู่บ้านดีเด่นนี้ทำให้หมู่บ้านอีกมากกว่า 6,000 หมู่บ้านสมัครใจเข้าร่วมในโครงการพัฒนาชนบท ซึ่งในปี 1972 นี้เองที่รัฐบาลได้จัดตั้งสภากรรมการกลางที่ปรึกษาแห่งชาติขึ้นเพื่อทำหน้าที่ควบคุมและประสานแผนงานรวมโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ผู้นำทางการเมืองและวงธุรกิจ รวมทั้งนักวิชาการร่วมเป็นกรรมการ นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งองค์กรที่มีลักษณะเดียวกันในระดับจังหวัด อำเภอ ลงไปจนถึงระดับหมู่บ้าน

เมื่อมีการพิสูจน์ว่า ผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชน ดังนั้นในปี 1972 รัฐบาลจึงได้จัดตั้งสถาบันฝึกอบรมผู้นำชุมชนแห่งชาติ (Korean Saemaul Leader's Training Institute) ขึ้นที่เมืองชวอน เพื่อฝึกอบรมในเรื่องสปีริตของแซมมาอิล วิธีการดำเนินงานการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทและผู้นำชุมชนในทุกระดับทุกอาชีพ

แนวทางการฝึกอบรมนั้นเจริญรอยตามแนวปฏิบัติของบาทหลวงคิม นั่นคือ มีการปลูกฝังให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ถึงการพัฒนาจิตใจ เพื่อให้คนมีความขยันขันแข็ง รับผิดชอบ ช่วยเหลือตัวเอง และให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนา และมีการฝึกเป็นผู้นำชุมชน อนึ่ง การฝึกอบรมนั้น เน้นการเสริมสร้างสปีริตหรือวิญญาณของแซมอาอิล อุนดงเพื่อโน้มน้าวคน ให้มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รวมทั้งพยายามเปลี่ยนสภาวะจิตใจที่ ท้อแท้ เหงื่อหย่นาย หมดหวัง มาเป็นนักสู้ที่จะร่วมกันต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีกว่า นอกจากนี้ยังสร้างสมความมั่นใจในตัวเองด้วยการฝึกให้คนมีความเชื่อมั่น ในตัวเองว่า “เราสามารถทำอะไรก็ได้สำเร็จไม่ว่างานนั้นจะเป็นสิ่งที่ยากเย็น แส่นเข็นปานใดก็ตาม” จากพลังจิตใจนี้จะช่วยให้คนร่วมมือร่วมใจกันพัฒนา ทางเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ที่ล้ำหลังของตนให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาชนบทตามแนวทางของขบวนการแซมอาอิล อุนดงมิได้มีสูตรสำเร็จที่จะสามารถหยิบไปใช้ได้โดยไม่ต้องปรับแต่งด้วยวิธีการลองผิดลองถูกเพื่อให้เข้ากับบริบทของสังคมเกาหลีใต้ แต่เป็นการเรียนรู้ ด้วยการกระทำและพยายามหาทางปรับปรุงแก้ไขวิธีการดำเนินงานเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

ความต่อเนื่องของขบวนการ

จากคำกล่าวที่ว่า “กรุงโรมมิได้สร้างเสร็จสิ้นภายในวันเดียว” ฉันทโด การพัฒนาชนบทก็ได้กระทำให้บรรลุเป้าหมายภายในระยะเวลาอันสั้น ได้ฉันทันนั้น ด้วยเหตุนี้ ตลอดช่วงชีวิตของประธานาธิบดีปัก จุง ฮี ผู้ซึ่งมีพื้นเพชีวิต

ตั้งแต่เกิดและเจริญวัยมาจากชนบทจึงได้อุทิศวันเวลาให้กับการปรับปรุงแก้ไขขบวนการแชมอีล อุนดง ดังจะเห็นได้จาก จำนวนร้อยละ 5.74 ของหัวข้อสุนทรพจน์ของเขาเป็นเรื่องของการพัฒนาชนบทและการเกษตรในช่วงปี 1970-1978 ซึ่งเทียบเคียงกับหัวข้อการอุตสาหกรรม และการค้าระหว่างประเทศที่เดียว¹⁵ อนึ่ง เมื่อเขามีโอกาส เขาจะต้องย้ำถึงปรัชญาและความสำคัญของการพัฒนาชนบทเพื่อเรียกร้องให้คนสนับสนุนและกระตุ้นให้คนทั้งประเทศร่วมงานในขบวนการนี้ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการปราศรัยในงานวันขึ้นปีใหม่ การสัมมนามหาวิทยาลัยต่าง ๆ และพิธีมอบปริญญาบัตร เขาก็จะต้องพูดถึงเรื่องราวเกี่ยวกับการสนับสนุนของรัฐและคำมั่นสัญญาที่จะผลักดันให้การพัฒนาชนบทมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอยู่เสมอ

นอกจากนี้ ประธานาธิบดีได้ใช้อำนาจที่เป็นทางการของตนสร้างอิทธิพลเพื่อโน้มน้าวให้คนชั้นสูงในเมืองเกิดมีทัศนคติร่วมกันสร้างความมั่งคั่งให้กับชนบท ในขณะเดียวกัน การจัดสรรงบประมาณเพื่อลงทุนในปัจจัยพื้นฐาน (infrastructure) ในชนบทก็มีอัตราที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า งานการพัฒนาชนบทนี้ถือว่าเป็นงานอันดับหนึ่งที่รัฐบาลจะให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ดังตัวเลขในตารางที่ 3 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายของรัฐบาลที่มีต่อโครงการแซมมาอิล อุนดง

(หน่วย : พันล้านบาท)

ปี	ค่าใช้จ่ายของรัฐบาลกลาง	ค่าใช้จ่ายเพื่อโครงการแซมมาอิล
1971	111.7	4.1
1972	240.2	3.6
1973	176.8	17.1
1974	301.1	45.5
1975	522.3	165.3
1976	669.5	165.1
1977	729.9	246.0
1978	873.0	338.4

Source : In-Joung Whong, *Management of Rural Change in Korea*. Seoul : Seoul National University Press, 1981 table 4-3 p.51

ประธานาธิบดียังได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐจากการทำงานแบบสั่งการและควบคุมมาเป็นการให้บริการและประสานงานเพื่อให้นักการพัฒนารัฐบาลท้องถิ่นบรรลุเป้าหมาย

มีการปรับโครงสร้างระบบราชการภายในด้วยการตั้งกรมใหม่ในกระทรวงมหาดไทยภายใต้ชื่อว่าสำนักงานแซมมาอิล อุนดง (Saemaul Undong Bureau) เพื่อทำหน้าที่ประสานงานการพัฒนาชนบทโดยตรง และได้เร่งรัดรัฐบาลท้องถิ่นร่วมมือในกระบวนการพัฒนาของรัฐบาลกลางอย่างจริงจัง

นายพลบัก จุง ฮี ยังได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมหมู่บ้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ การไปตรวจงานในชนบททำให้เกิดความเข้าใจและมองเห็นปัญหา

ด้วยตัวเอง รวมทั้งเป็นโอกาสที่เขาคงจะมอบนโยบายในการดำเนินงานการพัฒนาชนบทต่อเจ้าหน้าที่และผู้นำท้องถิ่น กลไกดังนี้เรียกว่า การบริหารงานด้วยการชี้ปัญหาจริงเพื่อแก้ไขปัญหา (administration by identification) นั่นคือการตัดสินใจเป็นผลมาจากการพบเห็นสภาพที่เป็นจริง หนึ่ง ทุก ๆ ปี ในหน้าปักดำและเก็บเกี่ยว ประธานาธิบดีจะเข้าร่วมงานปลูกข้าวและเก็บเกี่ยวพืชผลร่วมกับชาวชนบทด้วย

ความสนใจส่วนตัวในโครงการพัฒนาชนบทนั้น ประธานาธิบดีได้กระทำอย่างเป็นระเบียบแบบแผน มีการตั้งสถาบันและระบบการติดต่อสื่อสารรายงานความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาในเรื่องการพัฒนาชนบท ประธานาธิบดีเป็นผู้มอบรางวัลให้แก่ผู้นำชุมชนดีเด่นจำนวน 2 คนในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจประจำเดือนทุก ๆ เดือน และเขาได้ตั้งผู้ช่วยเลขานุการของเขาซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่ารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเพื่อทำหน้าที่ประสานงานในเรื่องการพัฒนาชนบทและการเกษตรของประเทศ

ประการสุดท้าย นายพลปัก จุง ฮีจะเป็นผู้กล่าวสุนทรพจน์ในงานการสัมมนาผู้นำแซมมาอิล อุนดงแห่งชาติซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี และเขาจะให้กำลังใจ กระตุ้น และสนับสนุนตลอดเวลา ดังเช่น คำกล่าวในที่ประชุมผู้นำชุมชน วันที่ 18 ธันวาคม 1974 ว่า

ผลงานดีเด่นทั้งหมดเป็นงานที่มาจากหยาดเหงื่อและแรงงานของพวกท่านทุกคนและประชาชนในชนบทซึ่งได้ร่วมมือกันทำเป็นกลุ่ม.. พวกท่านได้รับแรงบันดาลใจจากวิญญานแซมมาอิล อุนดงที่เน้นความขยันขันแข็ง การช่วยเหลือตนเองและการทำงานร่วมกันเป็นทีม... ในความเห็นของข้าพเจ้านั้นขบวนการแซมมาอิล อุนดงเป็น

แรงผลักดันให้เราสามารถเอาชนะความยากลำบากและสร้างประวัติศาสตร์ของชาติขึ้นมาใหม่...ความรับผิดชอบและหน้าที่การงานที่ท่านได้รับมอบหมายนั้นเป็นงานที่หนักและมีความสำคัญอย่างที่ไม่ได้มีสิ่งใดเปรียบปานได้...¹⁶

กล่าวโดยสรุป ขบวนการแซมอาอีล อุนดงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินงานในโครงการการพัฒนาทุกโครงการ การมีส่วนร่วมทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของคนตั้งแต่ระดับพื้นฐานต่อกระบวนการพัฒนา นั้นหมายความว่า แซมอาอีล อุนดงได้เป็นแนวทางสร้างประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับต่ำสุดของสังคมนั่นเอง และความพยายามที่จะให้ขบวนการบรรลุผลนั้นมีอาจสร้างให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาอันสั้น หรือกระทำเพียงชั่วคราว แต่จะต้องกระทำต่อเนื่องกันไปนานพอที่จะทำให้คนทั่วไปประจักษ์ถึงผลที่ได้รับ และจำต้องหาทางปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานดีขึ้นต่อไปเรื่อย ๆ

การปรับแต่งแนวทางและเป้าหมาย

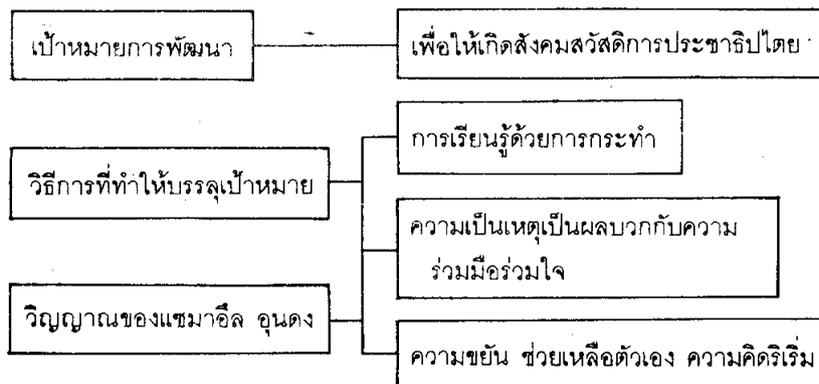
จากผลการทดลองเพื่อการพัฒนาชนบทในระหว่างปี 1971-1972 กระทรวงมหาดไทยจึงได้ดำเนินการขั้นต่อไปด้วยการสำรวจหมู่บ้านทั่วประเทศและจัดแบ่งหมู่บ้านออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับฐานะความเป็นอยู่และความเจริญของแต่ละหมู่บ้าน คือ กลุ่มบ้านยากจน กลุ่มหมู่บ้านปานกลาง และกลุ่มหมู่บ้านก้าวหน้าที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว การจัดแบ่งกลุ่มหมู่บ้านดังกล่าว ทำให้รัฐบาลสามารถใช้วิธีการพัฒนาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ รัฐบาลเกาหลีใต้จะให้การสนับสนุนหมู่บ้านก้าวหน้ามากกว่าวิธีการนี้ทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างหมู่บ้านในกลุ่มระดับต่ำกว่าพยายาม

ก้าวไปสู่เป้าหมายที่สูงขึ้นเพื่อจะได้รับสิทธิการสนับสนุนจากรัฐบาลมากยิ่งขึ้น ซึ่งแต่ละหมู่บ้านจำเป็นต้องกระทำการพัฒนาเพื่อให้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่จะ “เลื่อนขั้น” เป็นกลุ่มหมู่บ้านที่สูงขึ้นไป

เมื่อการพัฒนาได้ดำเนินต่อเนื่องกันมานานนับสิบกว่าปี จึงมีการปรับแต่งและกำหนดแนวทางของกระบวนการพัฒนาเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1	ระหว่างปี 1971-1973	การรณรงค์ขั้นต้นเพื่อก่อตั้งขบวนการ
ขั้นที่ 2	ระหว่างปี 1974-1976	ช่วงการขยายตัวของขบวนการ
ขั้นที่ 3	ระหว่างปี 1977-1980	บรรลุเป้าหมายเมื่อหมู่บ้านต่างช่วยเหลือตัวเองได้
ขั้นที่ 4	ระหว่างปี 1981-ปัจจุบัน	ช่วงการพัฒนาที่นำโดยมวลชนเบื้องล่างเพื่อสร้างสังคม สวัสดิการ ประชาธิปไตยขึ้น ¹⁷

ความพยายามในการพัฒนาดังแต่ต้น ทำให้สามารถวาดภาพเป้าหมายและแนวทางว่าขบวนการนี้ประสงค์ที่จะให้เกิดรูปแบบสังคมใหม่ดังนี้

จุดเด่นของการพัฒนาชนบทเกาหลี คือการตั้งอยู่บนพื้นฐานของบริบทสังคมเกาหลี ดังจะเห็นได้ว่าการวางแผนเพื่อให้เป้าหมายของการพัฒนาในทศวรรษที่ 70 มีความต่อเนื่องไปยังเป้าหมายในทศวรรษที่ 80 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ทศวรรษที่ 70 : สิบบปีแรกแห่งการก่อตั้ง

สิ่งที่ขบวนการแซมอาอิล อุนดงได้กระทำจนบรรลุเป้าหมายในช่วงสิบบปีแรกแห่งการพัฒนาคือ

- ก. เสริมสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นตนเองและต้องการผลสัมฤทธิ์ในชีวิตที่สูงขึ้น
- ข. กระตุ้นให้มวลชนตระหนักถึงความสำคัญของรัฐสวัสดิการและปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น
- ค. สนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในขบวนการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยเน้นความเป็นผู้นำและความรู้สึกของการเป็นสมาชิกของสังคม
- ง. เน้นความสำคัญของแรงงานในการเพิ่มผลผลิตเพื่อฐานะทางเศรษฐกิจที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้
- จ. เน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ฉ. เพิ่มพูนฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้นและเน้นความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ

จากเป้าหมายของการพัฒนาในรูปมภาคดังที่กล่าวข้างต้นนี้ ขบวนการแซมอาอิล อุนดง ได้ตอบสนองในการพัฒนาชนบท ดังนี้

- (1) ส่งเสริมให้คนชนบทเรียนรู้วิธีการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

- (2) สามารถผลิตข้าวให้พอเพียงกับความต้องการ
- (3) ปรับปรุงการตลาดให้ดีขึ้น
- (4) เพิ่มพูนรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรให้เท่ากับคนในเมือง (ดูตารางที่ 4 และ 5)
- (5) เปลี่ยนทัศนคติของชาวนาให้เป็นผู้มองการณ์ไกล และมีความขยันขันแข็ง
- (6) ปรับปรุงสิ่งสาธารณูปโภคในชนบทให้ดีขึ้น (ดูตารางที่ 6)

ในช่วงทศวรรษนี้ รัฐได้กระตุ้นประชาชนทั้งด้านจิตใจและลงทุนจำนวนมหาศาลสร้างปัจจัยพื้นฐานในชนบท ทำให้คนชนบทเกาหลีใต้มีความแข็งแกร่งและร่วมกันสร้างฐานะทางเศรษฐกิจในชนบทจนได้รับผลสำเร็จ

ภายหลังอาสัญกรรมของประธานาธิบดีปัก จุง ฮีในปี 1979 เสรีภาพที่จะวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์งานของรัฐก็เกิดขึ้นอย่างอิสระ ดังนั้น จึงมีการทบทวนการพัฒนาชนบทตามวิธีการแซมมาอิล อุนดง และได้พบว่า ประสบการณ์ที่ได้รับจากการทดลองมาเป็นเวลา 10 ปีนั้น มีค่ายิ่ง เพราะเป็นบทเรียนสำคัญที่จะปรับปรุงเป็นยุทธวิธีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต “บทเรียน” ที่ว่านี้มาจากผลสำเร็จที่ได้กระทำจนบรรลุเป้าหมายและข้อวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมาว่าจุดอ่อนอยู่ที่ไหนและควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ข้อท้วงติงมีใจความสำคัญว่า ขบวนการแซมมาอิล อุนดงเป็นงานที่ริเริ่มมาจากรัฐบาลโดยการนำของประธานาธิบดี ดังนั้น ผู้นำประเทศจึงใช้อำนาจทางการบริหารผลักดันข้าราชการทุกระดับชั้น รวมทั้งขอความร่วมมือจากตำรวจและทหารที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นเพื่อร่วมมือตามโครงการ หลังจากที่ขบวน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบรายได้ของครัวเรือนชนบทและในเมือง ระหว่าง

ปี 1965-1982

(หน่วย : พันออน)

ปี	ครัวเรือนชนบท (ก)	ครัวเรือนในเมือง (ข)	% ของ ก/ข
1965	112	113	99.1
1966	130	162	80.2
1967	149	249	59.8
1968	179	286	62.6
1969	217	334	65.0
1970	256	381	67.2
1971	356	452	98.8
1972	429	517	83.0
1973	481	550	87.5
1974	674	645	104.5
1975	873	859	101.6
1976	1,156	1,158	99.8
1977	1,433	1,405	102.0
1978	1,884	1,916	98.3
1979	2,227	2,630	84.7
1980	2,693	3,205	840.0
1981	3,688	3,450	106.9
1982	4,465	4,520	98.8

Sources. Ministry of Agriculture and Fisheries, *Farm Household Economy Survey* (1965-82); Economic Planning Board, *Urban Household Expenditure Survey* (1965-82).

ตารางที่ 5 อัตราร้อยละของการเพิ่มขึ้นของรายได้ทั้งปีเปรียบเทียบระหว่าง
ชนบทกับเมือง

ระหว่างปี	รายได้ในชนบท	รายได้ในเมือง
1965-70	3.5	14.6
1970-76	9.5	4.6
1976-82	6.6	6.6

การนี้เกิดขึ้นแล้ว โครงการอื่น ๆ ของรัฐก็เข้ามาอยู่ภายใต้งานของขบวนการนี้มากขึ้นเรื่อย ๆ จนอาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมของรัฐในชนบทนั้นคืองานที่มีชื่อว่า “แซมมาอิล” แทบทั้งสิ้น ดังนั้น ลักษณะการดำเนินงานที่ผ่านมาในช่วงทศวรรษที่ 70 เป็นการพัฒนาแบบ “เบื้องบนสู่เบื้องล่าง” โดยกลุ่มผู้บริหารประเทศเป็นผู้ริเริ่ม กำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินการตามระบบราชการภายใต้การปกครองแบบเผด็จการประชาธิปไตย ดังนั้น จึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อครัวเรือนในชนบททั้งด้านอุดมการณ์และกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จริงอยู่ ที่ขบวนการนี้สามารถลดช่องว่างระดับรายได้ระหว่างคนชนบทกับคนเมืองลงได้ และเสริมสร้างวิญญานให้คนเกาหลีใต้ขยันและประหยัด ซึ่งส่งผลให้เกิดการสะสมทุนขึ้นในชนบทและก่อให้เกิดความสมดุลง่ายระหว่างความเจริญของภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในระยะเริ่มต้นของการพัฒนาอาจจำเป็นต้องให้รัฐเข้าแทรกแซงกระบวนการพัฒนาแบบเข้ม (excessive intervention) เพื่อให้บังเกิดผลทันตาเห็น และวิธีการดำเนินงานแบบเผด็จการอาจจะใช้ได้ผลในระยะเริ่มแรกเพื่อกระ

ตารางที่ 6 เป้าหมายและงานที่ทำเสร็จจริงของขบวนการแซมมาอิล
ระหว่างปี 1972-1982

โครงการ	หน่วย	เป้าหมาย	งานทำเสร็จจริง
น้ำประปา	แต่ละแห่ง	46,834	31,330
ท่อระบายน้ำ	กม.	๒	1,360
ศาลาประจำหมู่บ้าน	แต่ละแห่ง	49,143	39,231
การปรับปรุงบ้านพักอาศัย	แต่ละแห่ง	13,000	12,716
ก่อตั้งหมู่บ้าน	หมู่บ้าน	5,347	3,047
ไฟฟ้า	1,000 ครัวเรือน	2,834	2,777
การสื่อสารในหมู่บ้าน	หมู่บ้าน	37,146	37,146
ถนนไปท้องถิ่น	กม.	67,961	64,686
การขุดสระน้ำ	แต่ละแห่ง	15,034	13,463
เหมืองฝาย	แต่ละแห่ง	40,433	33,364
ซ่อมแซมทำนบกั้นน้ำ	กม.	27,885	21,562
ซ่อมทำเทียบเรือประมง	แต่ละแห่ง	4,120	3,146
คั้นกั้นน้ำ	กม.	57,002	19,747
ถนนในหมู่บ้าน	กม.	44,275	6,582
สะพาน	แต่ละแห่ง	87,324	82,596

Source: Ministry of Home Affairs, *Saemaul Undong: From Its Beginning Until Today* (1982)

u-data unavailable.

ต้นให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในชนบท แต่เมื่อได้ดำเนินการมานานหลายปีจนขบวนการเข้ารูปเข้ารอยแล้ว จึงเกิดถามว่าวิธีการดังนี้จะยังคงเป็นวิธีที่ได้ผลดีที่สุดหรือไม่ ทั้งนี้เพราะได้มีการค้นพบว่า มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ซ่อนเร้นมิให้มวลชนมีส่วนร่วม “โดยสมัครใจ” รวมทั้งก่อให้เกิดการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ถูกต้อง และการดำเนินงานที่จำเป็นต้องกระทำ เพราะ “เป็นความปรารถนา” ของผู้นำประเทศ เป็นต้น¹⁸

เมื่อรัฐบาลของนายพลปัก จุง ฮีสิ้นสุดลง รัฐบาลใหม่จึงได้พยายามปรับปรุงแก้ไขงานการพัฒนาชนบทในเรื่องเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2. ทศวรรษที่ 80 : เพื่อชีวิตในสังคมใหม่

ความพยายามในการพัฒนาชนบทในทศวรรษที่ 70 ได้แก่ การขจัดความยากจน ภาวะไร้งานทำ และความไม่เทียมกันทางสังคม ในทศวรรษที่ 80 เป็นการตั้งเป้าหมายเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นั่นคือ สมาชิกของสังคมจะได้รับสวัสดิการทางสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน อันจะส่งผลให้สังคมมีความสมบูรณ์พูนสุขมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การเสริมสร้างสวัสดิการทางเศรษฐกิจ (economic welfare) จึงมุ่งเพิ่มพูนรายได้ที่แท้จริงให้สูงขึ้น มีการกระจายรายได้ที่เหมาะสมและมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่มั่นคง ในทศวรรษนี้ ขบวนการแซมมาฮัล อุนดงจึงมุ่งหวังที่จะนำสังคมไปสู่เป้าหมาย ได้แก่ สังคมสวัสดิการประชาธิปไตย (democratic welfare society) ด้วยการย้ำในเรื่องความขยันขันแข็ง การช่วยเหลือตัวเอง และการร่วมมือร่วมใจในงานพัฒนาประเทศ ดังสมการการพัฒนา คือ

สวัสดิการทางเศรษฐกิจ = ผลผลิต/ความคาดหวังในชีวิต
 ส่วนการพัฒนาชนบทจะปรากฏในรูปสมการดังต่อไปนี้

$$\text{การพัฒนาชนบท} = f(\text{Li, Si, Mi, li})$$

โดย f = ฟังก์ชัน

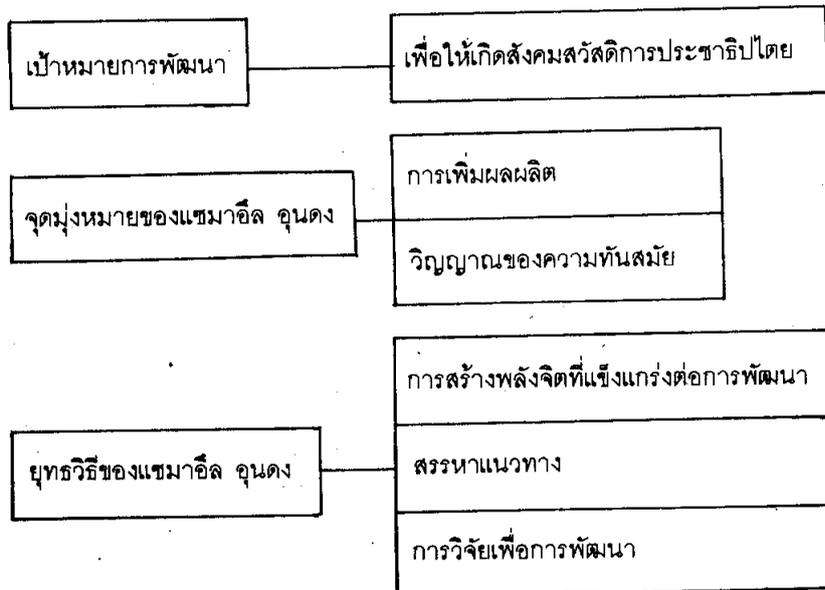
Li = ความเป็นผู้นำ

Si = ยุทธวิธีในการพัฒนา

Mi = ระบบตลาด

li = ปัจจัยพื้นฐานเพื่อการพัฒนาการ
 เกษตร

อนึ่ง ได้มีการปรับแต่งรูปแบบการพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพ
 ปัจจุบัน ดังนี้¹⁹

3. วิธีดำเนินงาน

ในที่นี้ จะไม่เน้นศึกษาถึงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของ ขบวนการแซมฮอลล์ อุนดง แต่จะชี้เฉพาะประเด็นสำคัญคือ เมื่อขบวนการนี้ ย้ำถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน ด้วยเหตุนี้ สมาชิกของ ชุมชนจะร่วมกันตัดสินใจว่าหมู่บ้านของตนควรจะสร้างโครงการเพื่อปรับปรุง อะไรบ้างในที่ประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน จากนั้นคณะทำงานหรือ กรรมการหมู่บ้านซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 15 คน ก็จะร่วมกันร่าง โครงการขึ้น

โครงการต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นนั้น จะต้องคำนึงถึงความสามารถที่หมู่บ้าน จะรับโครงการนั้นได้หรือไม่ (absorptive capacity) รวมทั้งย้ำถึงการช่วยเหลือตนเอง และการร่วมสมทบทุน เช่น การออกเงิน และ/หรือวัสดุอุปกรณ์ สมทบ

เมื่อสมาชิกของชุมชนยินยอมตกลงตามโครงการนั้นแล้ว ก็จะร่วมกัน ดำเนินการ หากโครงการใดที่จำเป็น แต่เกินกำลังความสามารถที่หมู่บ้านจะ กระทำด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ ก็จะส่งโครงการนั้นขึ้นไปเพื่อขอรับความช่วยเหลือ ในระดับสูงขึ้นไป คือต่อสภาเมือง (อำเภอ) สภาจังหวัด และสภาระดับ ชาติตามลำดับชั้นเพื่อขออนุมัติในโครงการที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น ของบประมาณอุดหนุน เทคโนโลยีวิทยาหรือความต้องการอื่นใด ซึ่งแต่ละ ระดับจะมีอำนาจหน้าที่ให้ความช่วยเหลือภายใต้ขอบเขตอำนาจที่มีอยู่ ส่วนในระดับสุดท้ายนั้น สภาที่ปรึกษากลางแห่งชาติจะตัดสินใจให้ความช่วยเหลือในโครงการที่ส่งไปถึงและประสานงานกับโครงการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นระดับตัดสินใจในการลงทุนของชาติด้วย

การดำเนินงานตามโครงการที่ได้รับเลือกสรรแล้วนั้น ชาวบ้านจะร่วมมือร่วมใจกันทำโครงการนั้น ๆ จนสำเร็จลุล่วงไป หากเกิดผลกำไรรวม ก็จะมีการปรึกษาหารือและตัดสินใจว่าจะแบ่งผลกำไรนั้นอย่างไร

เป็นที่น่าสังเกตว่า สตรีมีบทบาทสำคัญในการร่วมมือร่วมแรงในโครงการพัฒนาของขบวนการแชมอาอิล อุนตง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนหนุ่มสาวและผู้ขายอพยพไปทำงานในเมืองกันมาก ทั้งเป็นการอพยพถาวรและชั่วคราว ปัจจุบัน มีประชากรอาศัยอยู่ในชนบทเพียงร้อยละ 25 ของประชากรทั้งประเทศ หรือราว 9 ล้าน 6 แสนคน (ดูตารางที่ 7) ดังนั้น โครงการพัฒนาต่าง ๆ จึงมีสตรีเข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นมิติใหม่ของบทบาทผู้หญิงในการพัฒนาประเทศ

ตารางที่ 7 จำนวนประชากรในชนบทและครัวเรือนเกษตร

ปี 1965 - 1982

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (พันเฮกเตอร์)	ประชากร ในชนบท (พันคน)	ครัวเรือน เกษตร (พันครัวเรือน)	ขนาดที่ดิน ถือครอง (เฮกเตอร์)	ขนาด ครัวเรือน (คน)
1965	2,275	15,812	2,597	0.91	6.3
1970	2,295	14,432	2,484	0.93	5.8
1975	2,240	13,244	2,379	0.94	5.6
1980	2,196	10,831	2,155	1.02	5.1
1982	2,180	9,688	1,996	1.09	5.0

Source : Ministry of Agriculture and Fisheries (formerly the Ministry of Agriculture and Forestry)

บทสรุป

เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า ขบวนการแซมอาอิล อุนดงเป็นยุทธวิธีที่รวมคนทั้งชาติให้ร่วมในกระบวนการเพื่อพัฒนา โดยเน้นการพัฒนาจิตใจแก่สมาชิกของสังคมก่อนการรณรงค์การพัฒนาในด้านอื่น นั่นคือ การย้ำถึงวิญญาณของความขยันขันแข็ง การช่วยเหลือตนเอง และการร่วมมือกันทำงาน สปริตนี้เป็นแกนนำที่เข้มแข็งกำลังของคนในชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนชนบทให้ร่วมกันสร้างความผาสุกและความมั่งคั่งให้กับประเทศเกาหลีใต้

อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาที่ผ่านมาได้บรรลุเป้าหมายทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพมากที่สุด ในแง่ปริมาณนั้น เกาหลีใต้สามารถลดการพึ่งพาอาหารประเภทข้าวจากต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันประเทศนี้ผลิตข้าวได้เพียงพอ กับความต้องการภายในประเทศ และสามารถลดช่องว่างของรายได้ระหว่างคนในเมืองกับชนบทโดยคนชนบทมีรายได้ถึงร้อยละ 98 ของจำนวนรายได้ของคนในเมือง (ในขณะที่ประเทศไทยของเรา คนชนบทมีรายได้น้อยกว่าพ่อค้านักธุรกิจ 10 เท่า และน้อยกว่านักอุตสาหกรรม 6 เท่า)²⁰ นอกจากนี้ ปัจจัยขั้นพื้นฐานก็มีปรากฏอยู่อย่างครบครันทั่วทุกหมู่บ้าน ส่วนในแง่คุณภาพนั้น การหล่อหลอมภาวะจิตใจให้คนสวมวิญญาณนักสู้ และพร้อมที่จะฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นนั้น นับว่าเป็นความสำเร็จที่ประเมินค่ามิได้ ดังเราจะเห็นว่า เกาหลีใต้สามารถเปลี่ยนลักษณะของประชากรจากการเป็นคนท้อแท้และสิ้นหวังมาเป็นคนที่บุกเบิกงานหามรุ่งหามค่ำเพื่อนำชีวิตของตนและสังคมให้ก้าวไปสู่สังคมทันสมัยได้

ความสำเร็จดังกล่าวถือได้ว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสร้างความเป็นเอกในการพัฒนาประเทศเกาหลีใต้โดยแท้

เชิงอรรถที่ 4

¹ Richard N. Blue and James H. Weaver, "A Critical Assessment of the Tanzanian Model of Development", The Agriculture Development Council Reprint No.30 (July, 1977); Robert B. Mabele eal, "The Economic Development of Tanzania", *Scientific American*. (September 1980)

² Javier Elguea, "Paradigms and Scientific Revolutions in Development Theories," *Development and Change*. 16 (1985) pp.213-233

³ Doyle Jeon, An Approach to Rural Development in Korea. A paper presented at the Korea Development Institute in the International Forum on Trade and Development Policies, Seoul, between June 11-20, 1985, p. 1; In-Joung Whang, *Management of Rural Change in Korea*. Seoul : Seoul National University Press, 1981, p.21

⁴ Kyong-Dong Kim, *Man and Society in Korea's Economic Growth: Sociological Studies*. Seoul: Seoul National University Press, 1979, pp.95-96

⁵ วิธีการนี้ เหมา เจ๋อตุง ได้กระทำในจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งเรียกกันว่า ความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงสถาบันในชนบทก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น นั่นคือ เหมา เจ๋อตุง ได้ทำการปฏิรูปที่ดินภายหลังที่เขายึดอำนาจการปกครองจากผู้นำคนเดิม จากนั้น จึงเริ่มรณรงค์การพัฒนาชนบท ดู John Wong, "Some Aspects of China's Agricultural Development Experience," *The Political Economy of Development and Underdevelopment*. edited by C.K. Wilber. New York: Random House, 1979. pp.242-246

⁶ In-Joung Whang, *Management of Rural Change in Korea*. Seoul: Seoul National University Press, 1981, p.97

⁷ Kyoung-Dong Kim, *op.cit.* p.96

⁸ In-Joung Whang, *op.cit.* p.41

⁹ Pal Yong Moon, *Saemaul Movement: Features, Accomplishments, and Lessons*. Korean Economic Policy Case Studies No. 7, East-West Population Institute, Honolulu, Hawaii, 1981, p.5

¹⁰ *Ibid.* p.8

¹¹ Lucian W. Pye, "The Nature of Transitional Politics," *Political Development and Social Change*. edited by J.L. Finkle and R.W. Gable. New York: John Wiley and Son, Inc., 1971, pp.538-549; Kyung Cho Chung, *Korea-The Third Republic*. New York; Mcmillan Company, 1971, pp.185-198

¹² ไพรัตน์ เตชะรินทร์และคณะ, รายงานการดำเนินงานระดับปฏิบัติการ การพัฒนาชนบทในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี, เอกสารหมายเลข 1 โครงการ เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529 หน้า 2 ; วิรัช วิรัชนิภา-วรรณ, การพัฒนาชุมชนในประเทศเกาหลีใต้, เอกสารโรเนียว คณะมนุษย-ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2529, หน้า 41

¹³ วิธีการดังนี้ ได้มีการกล่าวอย่างละเอียดใน Robert Chambers, *Rural Development : Putting the Last First*. London : Longman, 1983, pp.10-12

¹⁴ วิรัช, อ้างแล้ว หน้า 39

¹⁵ In-Joung Whang, *op.cit.* p.43

¹⁶ Ibid. pp.4445

¹⁷ Doyle Jeon, *op.cit.* pp.5-7

¹⁸ Pal Yong Moon, *op.cit.* pp.38-39

¹⁹ Doyle Jeon, *op.cit.* pp. 9-10

²⁰ Damrong Thandee, *Politics of Policy Implementation : A Case Study of Rural Development in Thailand*. Chulalongkorn University Social Research Institute, Bangkok, 1985, p. 10